

Podstawa prawna:

1. USTAWA z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
2. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.
3. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ Z DNIA 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.
4. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204)
5. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 29 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 1993)
6. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO z dnia 5 listopada 2014 r. w sprawie ramowych statutów publicznych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 1646)

STATUT ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 1 W RACIBORZU

Rozdział I

Postanowienia ogólne

Nazwa szkoły

§ 1

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu składa się ze szkół, które używają nazw:
  - 1.1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu - I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza,
  - 1.2. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych im. Gustawa Morcinka,
  - 1.3. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu - Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Josepha von Eichendorffa,
  - 1.4. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu – Liceum Plastyczne
2. Dopuszcza się w dokumentach niższej rangi, w pismach dotyczących bieżącej działalności, używanie nazw w brzmieniu skróconym:
  - 2.1. ZSO Nr 1,
  - 2.2. I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza; I LO,
  - 2.3. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych im. Gustawa Morcinka; LOD,

- 2.4. Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Josepha von Eichendorffa; GOD,
- 2.5. Liceum Plastyczne; LP
3. Siedziba Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 mieści się w Raciborzu przy ulicy Kasprowicza 11.
4. Szkoły wchodzące w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu mogą należeć do stowarzyszeń.
5. Ilekroć w statucie jest mowa bez bliższego określenia o:
  - 5.1. szkole, należy przez to rozumieć Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu,
  - 5.2. dyrektorze, należy przez to rozumieć Dyrektora ZSO Nr 1,
  - 5.3. liceum, należy przez to rozumieć I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza,
  - 5.4. liceum dla dorosłych, należy przez to rozumieć Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych im. Gustawa Morcinka
  - 5.5. liceum plastyczne, należy przez to rozumieć Liceum Plastyczne,
  - 5.6. gimnazjum, należy przez to rozumieć Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Josepha von Eichendorffa.
6. Załącznikiem, który stanowi integralną część niniejszego statutu, jest Wewnętrzny System Oceniania (WSO).

§ 2

1. I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza w Raciborzu - imię Jana Kasprowicza zostało nadane szkole (wówczas Szkole Męskiej Ogólnokształcącej, st. podstawowego i licealnego w Raciborzu) przez ministra Oświaty w 1949 r. zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 24 stycznia 1949 r. Nr II 7006/480 na wniosek ówczesnego dyrektora szkoły mgr. A. Charzewskiego.

Jan Kasprowicz, wybitny poeta młodopolski, twórca wrażliwy na różnorodne biedy ludzkie w okresie młodości przebywał w Raciborzu, gdzie kontynuował naukę w gimnazjum klasycznym.

Zarówno biografa Jana Kasprowicza, jak i głęboko humanistyczne przesłania jego twórczości niezwykle mocno wiążą się z kierunkami pracy dydaktycznej (zwłaszcza w ramach przedmiotów humanistycznych) i wychowawczej I Liceum Ogólnokształcącego.

2. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych im. Gustawa Morcinka w Raciborzu - imię Gustawa Morcinka zostało nadane Liceum dla Pracujących podczas uroczystości XX-lecia szkoły przez Kuratora Oświaty w Opolu na wniosek dyr. B. Strzałki.

Gustaw Morcinek, wybitny pisarz śląski, poprzez swoją twórczość jest bardzo bliski tym tendencjom dydaktycznym, które realizuje Liceum dla Dorosłych, głównie w ramach lekcji języka polskiego i historii.

3. Liceum Plastyczne powołane zostało przez Radę Powiatu Raciborskiego z dniem 1 września 2011r.

Liceum Plastyczne jest ponadgimnazjalną, publiczną szkołą o czteroletnim cyklu kształcenia, dającą wykształcenie w zawodzie plastyk oraz wykształcenie ogólne w

zakresie liceum ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, a w Liceum Plastycznym dodatkowo tytułu zawodowego plastyka

4. Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Josepha von Eichendorffa (wcześniej Gimnazjum Dwujęzyczne, powołane przez Radę Powiatu Raciborskiego z dniem 1 września 2001 r.) - imię Josepha von Eichendorffa zostało nadane szkole uchwałą Rady Powiatu Raciborskiego z dnia 28.08.2007 r.

Joseph Karl Benedikt Freiherr von Eichendorff, poeta romantyczny, którego dzieciństwo i młodość były ściśle związane z ziemią raciborską. Wspomnienia i krajobrazy stron rodzinnych były inspiracją licznych jego wierszy.

Wrażliwość na piękno „małej ojczyzny” i poszukiwanie uniwersalnych wartości, widoczne w całej twórczości J. von Eichendorffa, obecne są także w pracy dydaktycznej i wychowawczej Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi.

§ 3

1. Organem prowadzącym szkołę jest Starostwo Powiatowe w Raciborzu. Nadzór pedagogiczny sprawuje Śląski Kurator Oświaty. Dla Liceum Plastycznego organem sprawującym nadzór pedagogiczny w zakresie przedmiotów ogólnokształcących jest Śląski Kurator Oświaty, zaś w zakresie przedmiotów artystycznych Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
2. Cykl kształcenia zgodnie z przepisami w sprawie ramowych planów nauczania wynosi:
  - 2.1. w I Liceum Ogólnokształcącym - 3 lata,
  - 2.2. w Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych - 3 lata,
  - 2.3. w Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi - 3 lata,
  - 2.4. w Liceum Plastycznym – 4 lata
3. W Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych prowadzi się naukę w klasach na podbudowie ośmioklasowej szkoły podstawowej i gimnazjum.
4. Uczniowie LO i LOD realizują przedmioty w zakresie podstawowym , w zakresie rozszerzonym oraz przedmioty uzupełniające.
  - 4.1. Dyrektor liceum ogólnokształcącego po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, uwzględniając zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe liceum, ustala przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym, spośród których uczeń wybiera od 2 do 4 przedmiotów.
  - 4.2. Zmiana przedmiotu realizowanego przez ucznia w zakresie rozszerzonym może nastąpić do zakończenia pierwszego semestru realizacji wybranego przedmiotu. Decyzję wydaje dyrektor szkoły uwzględniając możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe szkoły, zainteresowania ucznia oraz wyniki rekrutacji z danej klasy.
  - 4.3. Uczeń zmieniający przedmiot w zakresie rozszerzonym zobowiązany jest do uzupełnienia różnic programowych w porozumieniu z nauczycielem prowadzącym zajęcia we własnym zakresie.
5. W szkole uwzględniając zainteresowania uczniów prowadzi się kształcenie dwujęzyczne z językiem niemieckim jako wiodącym oraz naukę języka francuskiego w programie DELF.

6. Liceum Plastyczne kształci w specjalnościach: techniki graficzne i fotografia. Specjalności mogą się zmienić ze względu na zainteresowania kandydatów. Absolwenci liceum otrzymują tytuł zawodowy plastyk.

Rozdział II

Cele i zadania Szkoły

§ 4

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu realizuje cele i zadania określone w ustawie o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. z późniejszymi zmianami oraz w przepisach wydanych na jej podstawie, a w szczególności:
  - 1.1. umożliwia zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania świadectwa dojrzałości,
  - 1.2. umożliwia absolwentom dokonanie świadomego wyboru dalszego kierunku kształcenia,
  - 1.3. umożliwia uzupełnienie przez osoby dorosłe wykształcenia ogólnego (Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych),
  - 1.4. sprawuje opiekę nad szczególnie uzdolnionymi uczniami umożliwiając im realizowanie indywidualnego toku nauczania oraz indywidualnego programu nauczania,
  - 1.5. sprawuje opiekę nad uczniami, stosownie do ich potrzeb umożliwiając im przezwyciężanie trudności adaptacyjnych oraz w przypadkach dysfunkcji i zaburzeń rozwojowych – realizację indywidualnego nauczania,
  - 1.6. kształtuje środowisko wychowawcze stosownie do wieku młodzieży,
  - 1.7. umożliwia uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej,
  - 1.8. umożliwia dostęp do internetowych zasobów informacyjnych. Korzystanie z Internetu odbywa się pod nadzorem nauczycieli, a sprzęt wyposażony jest w aktualizowane oprogramowanie zabezpieczający przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju psychicznego uczniów,
  - 1.9. stwarza warunki do działania w szkole: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły.
  - 1.10. dba o bezpieczeństwo uczniów poprzez objęcie budynku monitoringiem wizyjnym.
  - 1.11. dla uczniów gimnazjum, którzy muszą dłużej przebywać w szkole ze względu na czas pracy rodziców (prawnych opiekunów), organizację dojazdu do gimnazjum lub inne okoliczności wymagające zapewnienia uczniowi opieki w gimnazjum, szkołą organizuje świetlicę. Zajęcia w świetlicy prowadzone są w grupach wychowawczych. Liczba uczniów w grupie nie powinna przekraczać 25 osób.

1.12. W celu realizacji działalności kulturalnej szkoła współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, organizując wystawy prac uczniów, konkursy upowszechniające działalność kulturalną, biorąc udział w imprezach organizowanych przez środowisko.

§ 5

1. W celu realizacji postanowień ust. 4 pkt.1, podpunkt 1.7 szkoła gwarantuje:
  - 1.1. możliwość tworzenia klas dwujęzycznych oraz klas mniejszości narodowej (jeśli taka potrzeba zostanie zgłoszona),
  - 1.2. nauczanie religii wg potrzeb i programów różnych wyznań, a także etyki (do wyboru),
  - 1.3. rozszerzenie programów nauczania o treści związane z problematyką regionu raciborskiego i Górnego Śląska.
2. W celu udzielenia uczniom niezbędnej pomocy psychologicznej w szkole zatrudniony jest pedagog. Szkoła ściśle współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz innymi poradniami w zależności od zaistniałych potrzeb.
3. W szkole powoływane są zespoły do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Ich działalność regulują odrębne przepisy.
4. Na podstawie orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej szkoła stwarza uczniom możliwości nauki w ramach nauczania indywidualnego lub kształcenia specjalnego.
  - 4.1. Sposób i tryb organizowania indywidualnego nauczania określają odrębne przepisy.
  - 4.2. Dla uczniów niepełnosprawnych można przedłużyć okres nauki na każdym etapie edukacyjnym o jeden rok, zwiększając proporcjonalnie wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
  - 4.3. Decyzję o przedłużeniu okresu nauki uczniowi niepełnosprawnemu podejmuje rada pedagogiczna, po uzyskaniu pozytywnej opinii zespołu, którego zadaniem jest planowanie i koordynowanie udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o którym mowa w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, oraz zgody rodziców ucznia.
5. Szkoła umożliwia rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez tworzenie i działalność kół przedmiotowych, zespołów artystycznych, organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi, imprezy kulturalnych, a także stwarzanie możliwości udziału w olimpiadach i konkursach.
6. Uczniowie szczególnie uzdolnieni mają możliwość realizowania indywidualnego toku nauczania oraz indywidualnego programu nauczania w ramach posiadanych przez szkołę środków pod kierunkiem wskazanego przez dyrektora szkoły opiekuna naukowego, a także ukończenia szkoły w skróconym czasie na podstawie obowiązujących przepisów.
7. Podjęcie działalności w szkole przez stowarzyszenie lub inną organizację wymaga uzyskania zgody dyrektora szkoły, po uprzednim uzgodnieniu warunków tej działalności oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Rodziców.

§ 6

1. Szkoła sprawuje opiekę nad uczniami przebywającymi w szkole podczas zajęć obowiązkowych, nadobowiązkowych i pozalekcyjnych. Odpowiedzialnym za zorganizowanie opieki jest dyrektor szkoły. Opiekę sprawują nauczyciele prowadzący poszczególne zajęcia.
2. W trakcie wycieczek organizowanych przez szkołę opiekę nad uczniami sprawują nauczyciele-opiekunowie, których liczba wynosi (zgodnie z postanowieniami Regulaminu wycieczek):
  - 1 nauczyciel - opiekun podczas wycieczek lub plenerów odbywających się na terenie Raciborza,
  - 1 nauczyciel - opiekun na 20 uczniów podczas wycieczek jednodniowych i kilkudniowych poza miasto,
  - 1 nauczyciel - opiekun na 10 uczniów podczas wycieczek górskich i rowerowych.
- 2.1. Dyrektor szkoły może wyrazić zgodę na łączenie funkcji kierownika i opiekuna wycieczki lub imprezy.
- 2.2. Opieka podczas wycieczki trwa od chwili rozpoczęcia wycieczki do momentu jej zakończenia.
3. Nauczyciele pełnią podczas przerw lekcyjnych dyżury na korytarzach, na boisku szkolnym i w sali gimnastycznej.
  - 3.1. Organizację dyżurów przygotowuje dyrektor szkoły.
  - 3.2. Nauczyciel pełni dyżur w określonym miejscu od początku przerwy do jej zakończenia (według planów dyżurów).

§ 7

1. Każdy oddział zostaje powierzony przez dyrektora szkoły szczególnej opiece wychowawczej jednego z uczących w tym oddziale nauczycieli, nazywanego w I LO, LP i GOD „wychowawcą”, zaś w LOD „opiekunem słuchaczy”.
2. Rodzice i uczniowie poprzez Radę Rodziców oraz Samorząd Uczniowski mogą zgłaszać dyrektorowi szkoły opinie na temat doboru wychowawcy oraz sugestie dotyczące jego zmiany.
  - 2.1. Ostateczną decyzję w powyższych sprawach podejmuje dyrektor szkoły.
3. Dla zapewnienia ciągłości pracy wychowawczej i jej skuteczności nauczyciel – wychowawca/opiekun, z wyjątkiem uzasadnionych przypadków, prowadzi swój oddział przez cały cykl nauczania.

Rozdział III

Organy szkoły i ich kompetencje

§ 8

1. Organami Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 są:
  - 1.1. Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1,

- 1.2. Rada Pedagogiczna Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1,
- 1.3. Rada Rodziców I Liceum Ogólnokształcącego, Liceum Plastycznego i Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi,
- 1.4. Samorząd Uczniowski I Liceum Ogólnokształcącego, Liceum Plastycznego i Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi,
- 1.5. Samorząd Słuchaczy Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych
2. Funkcję dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 powierza i z niej odwołuje Zarząd Powiatu Raciborskiego na zasadach określonych w Ustawie.
3. Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w szczególności:
  - 3.1. kieruje bieżącą działalnością dydaktyczno-wychowawczą Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 i reprezentuje szkołę na zewnątrz,
  - 3.2. pełni funkcję Przewodniczącego Rady Pedagogicznej i kieruje jej pracami,
  - 3.3. realizuje uchwały Rady Pedagogicznej podjęte w ramach jej kompetencji,
    - 3.3.1. Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 może wstrzymać wykonanie uchwał Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1, jeśli stwierdzi, że są one niezgodne z przepisami prawa. O fakcie tym powiadamia jednak niezwłocznie organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
  - 3.4. sprawuje nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1,
  - 3.5. podaje do publicznej wiadomości zestaw podręczników szkolnych,
  - 3.6. sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego ich rozwoju psychofizycznego, dba o ich bezpieczeństwo,
  - 3.7. dokonuje skreślenia z listy uczniów na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej,
  - 3.8. podejmuje decyzje w sprawie przyjęć uczniów do szkół wchodzących w skład zespołu, a także, na podstawie regulaminu, po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej i Samorządu Uczniowskiego decyzje w sprawie skreślenia uczniów z listy,
  - 3.9. dysponuje środkami określonymi w planie finansowym szkoły i podnosi odpowiedzialność za ich prawidłowe wykorzystanie,
  - 3.10. jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami,
  - 3.11. decyduje w sprawach zatrudnienia oraz zwalniania nauczycieli i innych pracowników Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1,
  - 3.12. decyduje w sprawach przyznawania nagród i wymierzania kar porządkowych nauczycielom i innym pracownikom Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1,
  - 3.13. występuje z wnioskami w sprawach nagród, odznaczeń dla nauczycieli i innych pracowników Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców,
  - 3.14. upoważnia pracowników obsługi szkoły do zwrócenia się do osób postronnych wchodzących na teren szkoły o podanie celu pobytu,
  - 3.15. wykonuje inne zadania wynikające z przepisów szczególnych.

4. W Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 działa Rada Pedagogiczna, w skład której wchodzi wszyscy nauczyciele zatrudnieni w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1.
5. Rada Pedagogiczna działa zgodnie z ustalonym samodzielnie regulaminem.
6. W zebraniach Rady Pedagogicznej mogą brać udział, z głosem doradczym, osoby zaproszone przez jej przewodniczącego za zgodą lub na wniosek Rady Pedagogicznej.
7. Rada Pedagogiczna obraduje na zebraniach plenarnych lub w powołanych przez siebie komisjach. Zebrania plenarne są organizowane przed początkiem roku szkolnego, w każdym semestrze w związku z zatwierdzeniem wyników klasyfikacji i promowania uczniów, po zakończeniu rocznych zajęć oraz w miarę bieżących potrzeb.
8. Członkowie Rady Pedagogicznej są zobowiązani do przestrzegania tajemnicy posiedzeń, zebrania Rady Pedagogicznej są protokołowane.
9. Zebrania mogą być organizowane:
  - 9.1. z inicjatywy przewodniczącego,
  - 9.2. z inicjatywy organu prowadzącego szkołę,
  - 9.3. z inicjatywy co najmniej 1/3 członków Rady Pedagogicznej.
10. Przewodniczący przygotowuje i prowadzi zebrania Rady Pedagogicznej oraz jest odpowiedzialny za zawiadomienie wszystkich jej członków o terminie i porządku obrad.
11. Do kompetencji stanowiących Rady Pedagogicznej należy:
  - 11.1. zatwierdzenie planów pracy ZSO Nr 1,
  - 11.2. podejmowanie uchwał w sprawie innowacji i eksperymentów pedagogicznych w ZSO Nr 1 po zaopiniowaniu projektów przez Radę Rodziców,
  - 11.3. ustalenie organizacji i doskonalenia zawodowego nauczycieli ZSO Nr 1,
  - 11.4. podejmowanie uchwał w sprawie skreślenia z listy uczniów,
  - 11.5. podejmowanie uchwał, po zasięgnięciu opinii Rady Rodziców, w sprawie szkolnego zestawu programów nauczania i szkolnego zestawu podręczników szkolnych, biorąc pod uwagę możliwości uczniów, a w przypadku podręcznika:
    - 11.5.1. przystosowanie dydaktyczne i językowe podręcznika do możliwości uczniów,
    - 11.5.2. wysoką jakość wykonania podręcznika umożliwiającą korzystanie z niego przez kilka lat.
12. Rada Pedagogiczna w ramach swych kompetencji opiniuje:
  - 12.1 organizację pracy szkoły, w tym tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych,
  - 12.2 opiniuje programu wychowawczy i programu profilaktyki,
  - 12.3 projekt planu finansowego szkoły,
  - 12.4 wnioski dyrektora o przyznanie nauczycielom nagród, odznaczeń i innych wyróżnień,
  - 12.5 przydział nauczycielom stałych prac i zajęć w ramach wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatkowo płatnych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,

- 12.6 przedłużenie przez organ prowadzący powierzenie stanowiska dyrektora szkoły,
12.7 propozycje dyrektora dotyczące kandydatów na stanowiska kierownicze w szkole.
- 13 Rada Pedagogiczna przygotowuje zmiany w statucie i zatwierdza statut szkoły.
- 14 Rada Pedagogiczna Zespołu Szkół Ogólnokształcących może występować z wnioskiem do organu prowadzącego o odwołanie z pełnionych funkcji dyrektora szkoły.
- 15 Rada Pedagogiczna może występować z wnioskiem do dyrektora o odwołanie nauczyciela z innej funkcji kierowniczej w szkole.
- 16 W uzasadnionych przypadkach Rada Pedagogiczna, na wniosek nauczyciela lub Rady Rodziców może dokonać zmiany w szkolnym zestawie programów nauczania lub szkolnym zestawie podręczników, z tym że zmiana w tych zestawach nie może nastąpić w trakcie roku szkolnego.
- 17 Uchwały Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Ogólnokształcących są podejmowane zwykłą większością głosów w obecności co najmniej ½ członków.
- 18 Rada Rodziców stanowi samorządną reprezentację rodziców uczniów I Liceum Ogólnokształcącego, Liceum Plastycznego i Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi. Rada Rodziców w szczególności:
- 18.1 pomaga w doskonaleniu organizacji i warunków pracy szkoły,
18.2 współdziała w realizacji programów nauczania i wychowania oraz zadań opiekuńczych szkoły,
18.3 podejmuje działania na rzecz pozyskiwania dodatkowych środków finansowych dla szkoły, zwłaszcza na działalność opiekuńczo-wychowawczą.
- 19 Do kompetencji Rady Rodziców należy:
- 19.1 występowanie do dyrektora szkoły i do Rady Pedagogicznej z wnioskami i opiniami dotyczącymi wszystkich spraw szkoły,
19.2 uchwalanie w porozumieniu z RP:
- 19.2.1 programu wychowawczego szkoły obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, realizowanego przez nauczycieli,
19.2.2 programu profilaktyki dostosowanego do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmującego wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców,
19.2.3 opiniowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania szkoły,
19.2.4 opiniowanie projektu planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły,
19.2.5 opiniowanie szkolnych zestawów programów nauczania i szkolnych zestawów podręczników.
- 20 Rada Rodziców działa w oparciu o opracowany i uchwalony przez siebie regulamin, który określa wewnętrzną strukturę, tryb prac i szczegółowy tryb przeprowadzania wyborów do Rady Rodziców, który nie może być sprzeczny ze statutem szkoły.
- 21 Samorząd Uczniowski tworzą wszyscy uczniowie szkoły. W Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 działa:

- 21.1 Samorząd Uczniowski ZSO nr 1 w skład którego wchodzi reprezentanci: I Liceum Ogólnokształcącego, Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi i Liceum Plastycznego
- 21.2 Samorząd Słuchaczy Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych,
- 22 Zasady wybierania i działania organów samorządu określa regulamin uchwalony przez przewodniczących poszczególnych oddziałów zwykłą większością głosów przy obecności quorum.
- 23 Organy Samorządu są jedynymi reprezentantami ogółu uczniów.
- 24 Regulamin Samorządu nie może być sprzeczny ze statutem szkoły.
- 25 Samorząd Uczniowski może przedstawić Radzie Pedagogicznej lub dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły, a w szczególności tych, które dotyczą realizacji podstawowych praw uczniów. Do najważniejszych z nich należą:
- 25.1 prawo do zapoznania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami,
- 25.2 prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowania,
- 25.3 prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym, a możliwością rozwijania własnych zainteresowań,
- 25.4 prawo do redagowania i wydawania gazety szkolnej,
- 25.5 prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi, ale w porozumieniu z dyrektorem szkoły,
- 25.6 prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu.
- 26 Wszystkie organy Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 swobodnie działają i podejmują decyzje w granicach kompetencji przedstawionych w Ustawie o systemie oświaty oraz niniejszym statucie.
- 27 Wszystkie sytuacje sporne i konfliktowe między poszczególnymi organami Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 powinny być rozwiązywane polubownie wewnątrz szkoły.
- 28 W razie konfliktu pomiędzy Radą Pedagogiczną, Radą Rodziców i Samorządem Uczniowskim w przypadku, gdy spraw nie można rozwiązać w oparciu o istniejące regulaminy działania tych organów, organem rozstrzygającym jest dyrektor szkoły.
- 29 Rada Rodziców i Samorząd Uczniowski przekazuje dyrektorowi Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 informacje o podejmowanych przez siebie działaniach i decyzjach.
- 30 Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 jest zobowiązany do przekazywania pomiędzy organami szkoły ważnych informacji o podejmowanych oraz planowanych działaniach i decyzjach.

§ 9

1. W Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 tworzy się stanowiska wicedyrektorów. Wicedyrektor nie jest samodzielny organem szkoły.

2. Osoba, której powierzono to stanowisko, wykonuje zadania zgodnie z następującym przydziałem kompetencji:
  - 2.1. pełnienie funkcji zastępcy dyrektora w przypadku jego nieobecności w szkole,
  - 2.2. zwoływanie posiedzeń Rady Pedagogicznej,
  - 2.3. przygotowanie tygodniowego rozkładu zajęć,
  - 2.4. organizowanie doraźnych zastępstw,
  - 2.5. organizowanie imprez szkolnych,
  - 2.6. kierowanie bieżącą działalnością szkoły,
  - 2.7. prowadzenie czynności związanych z nadzorem pedagogicznym,
  - 2.8. wykonywanie innych zadań zleconych przez dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1.
3. Wicedyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 jest przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły podczas pełnienia swego bieżącego nadzoru nad szkołą, a także podczas pełnienia funkcji zastępcy dyrektora. Ma więc prawo przydzielania zadań służbowych i wydawania poleceń.
4. Wicedyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 ma prawo używania pieczętki osobowej z tytułem: „wicedyrektor szkoły” oraz podpisywania pism, których treść jest zgodna z zakresem jego zadań i kompetencji.

§ 10

1. Rodzice i nauczyciele współdziałają ze sobą w sprawach wychowania i kształcenia uczniów.
2. Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 jest zobowiązany do zapoznawania rodziców z zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi szkoły.
3. Wychowawcy poszczególnych klas są zobowiązani do zapoznawania rodziców z zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi w danym oddziale.
4. Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 i wychowawcy są zobowiązani do zapoznania rodziców z przepisami dotyczącymi oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, warunkami realizacji projektu edukacyjnego oraz przeprowadzania egzaminów poprawkowych, klasyfikacyjnych, egzaminów zewnętrznych po gimnazjum, egzaminów maturalnych.
5. Wychowawcy i nauczyciele są zobowiązani do udzielania rodzicom rzetelnej informacji na temat ich dziecka, jego zachowania, postępów lub przyczyn trudności w nauce.
  - 5.1. Wychowawcy i nauczyciele mogą udzielić rodzicom porad w sprawach dalszego kształcenia ich dzieci.
6. Rodzice, poprzez Radę Rodziców, mogą wyrazić i przekazywać organowi prowadzącemu i nadzorującemu opinię na temat pracy szkoły.
7. W celu realizacji w/w zadań w szkole organizuje się stałe spotkania z rodzicami w terminach wyznaczonych na początku roku szkolnego (wg harmonogramu spotkań).
8. Do głównych zadań rodziców (prawnych opiekunów) należy:
  - 8.1. zapewnienie regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia,

- 8.2. zapewnienie dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych,
- 8.3. wspieranie procesu nauczania i wychowania,
- 8.4. systematyczne kontaktowanie się z wychowawcą klasy, a w szczególności informowanie o każdej nieobecności dziecka w szkole i usprawiedliwianie jej,
- 8.5. udzielanie w miarę swoich możliwości pomocy organizacyjnej i materialnej szkole,
- 8.6. powiadamianie szkoły o swojej dłuższej nieobecności i wyznaczenie na drodze prawnej opiekuna na czas tej nieobecności,
- 8.7. pokrycie kosztów szkody materialnej wyrządzonej przez dziecko w szkole.

Rozdział IV

Organizacja szkoły

§ 11

1. Terminy rozpoczęcia i zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych, przerw świątecznych oraz ferii zimowych określają przepisy MEN w sprawie organizacji roku szkolnego.

§ 12

1. Szczegółową organizację nauczania, wychowania i opieki w danym roku szkolnym określa arkusz organizacyjny szkoły opracowany przez dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 każdego roku, na podstawie planu nauczania oraz planu finansowego szkoły. Arkusz organizacji zatwierdza organ prowadzący szkołę.
2. W arkuszu organizacyjnym zamieszcza się w szczególności:
  - 2.1. liczbę pracowników szkoły łącznie z liczbą stanowisk kierowniczych,
  - 2.2. liczbę pracowników administracji i obsługi,
  - 2.3. liczbę oddziałów z uwzględnieniem podziału na grupy,
  - 2.4. ogólną liczbę godzin przedmiotów i zajęć obowiązkowych,
  - 2.5. liczbę godzin przedmiotów nadobowiązkowych, w tym kół zainteresowań i innych zajęć pozalekcyjnych finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący,
  - 2.6. wymiar godzin poszczególnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej

§ 13

1. Podstawową jednostką organizacyjną szkoły jest oddział złożony z uczniów, którzy w jednorocznym kursie nauki danego roku szkolnego uczą się wszystkich przedmiotów obowiązkowych, określonych planem nauczania zgodnym z odpowiednim ramowym planem nauczania i programem dla danej klasy, dopuszczonym do użytku szkolnego.

2. Liczbę uczniów w oddziale w klasie pierwszej określa organ prowadzący szkołę, a w klasie drugiej i trzeciej dyrektor szkoły uwzględniając zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne szkoły.
  - 2.1. W uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego, liczba uczniów w klasie pierwszej może ulec zwiększeniu.
3. W ZSO nr 1 zajęcia realizowane są w grupie oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyklasowej, a w przypadku zespołu szkół – także w grupie międzyszkolnej.

§ 14

1. Organizację stałych, obowiązkowych i nadobowiązkowych zajęć dydaktycznych i wychowawczych określa tygodniowy rozkład zajęć ustalony przez dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 na podstawie zatwierdzonego arkusza organizacyjnego, z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy.
2. Opracowuje się dwa odrębne rozkłady zajęć dla I Liceum Ogólnokształcącego i Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi oraz Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych.

§ 15

1. Podstawową formą pracy są zajęcia dydaktyczno-wychowawcze prowadzone w systemie klasowo-lekcyjnym.
2. Godzina lekcyjna trwa 45 minut.
3. Rada Pedagogiczna może podjąć uchwałę, w której określi inny czas trwania godzin lekcyjnych (nie dłuższy niż godzina zegarowa), zachowując ogólny tygodniowy czas pracy obliczony na podstawie ramowego planu nauczania.
4. Niektóre zajęcia prowadzone są poza szkołą po wcześniejszym ustaleniu tego faktu z dyrekcją szkoły.

§ 16

1. W klasach gimnazjum, liceum ogólnokształcącym podział na grupy jest obowiązkowy.
  - 1.1. na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych: komputerowych, informatyki i technologii informacyjnej w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów; liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej.
  - 1.2. na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z języków obcych w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyklasowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów; przy podziale na grupy należy uwzględnić stopień zaawansowania znajomości języka obcego.
  - 1.3. na nie więcej niż połowie godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność

prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych – w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów.

1.4. na obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyklasowej, a w przypadku zespołu szkół – także w grupie międzyszkolnej, liczącej nie więcej niż 26 uczniów.

1.5 zajęcia wychowania fizycznego, w zależności od realizowanej formy tych zajęć, mogą być prowadzone łącznie albo oddzielnie dla dziewcząt i chłopców.

1.6. W Liceum Plastycznym zajęcia z języków obcych oraz z przedmiotów ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym mogą być prowadzone w grupach, w tym w grupach międzyoddziałowych, liczących nie mniej niż 5 uczniów.

2. W przypadku oddziałów liczących odpowiednio nie więcej niż 24 uczniów lub nie więcej niż 30 uczniów na zajęciach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, podziału na grupy można dokonywać za zgodą organu prowadzącego szkołę.

§ 17

1. Zajęcia nadobowiązkowe, koła zainteresowań, zespoły artystyczne mogą być prowadzone w ramach posiadanych przez szkołę środków finansowych, poza systemem klasowo-lekcyjnym w grupach międzyoddziałowych, a także podczas ferii, wycieczek i wymian międzynarodowych. Nauczyciel może też prowadzić zajęcia pozalekcyjnie nieodpłatnie po uprzednim zgłoszeniu dyrektorowi szkoły.

§ 18

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 może przyjmować słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli na praktyki pedagogiczne na podstawie pisemnego porozumienia pomiędzy dyrektorem Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 a szkołą wyższą.

§ 19

1. Biblioteka szkolna jest pracownią szkolną służącą do realizacji potrzeb i zainteresowań uczniów, zadań dydaktyczno-wychowawczych szkoły, doskonalenia warsztatu pracy nauczycieli, popularyzowania wiedzy pedagogicznej wśród rodziców oraz wiedzy o regionie.

2. Pomieszczenia biblioteki szkolnej umożliwiają:

2.1. gromadzenie i katalogowanie zbiorów,

2.2. korzystanie ze zbiorów w czytelni i ich wypożyczanie,

2.3. prowadzenie przysposobienia czytelniczo-informacyjnego uczniów.

3. Nauczyciel bibliotekarz zajmuje się:

3.1. gromadzeniem i ewidencjonowaniem zbiorów,

- 3.2. opracowaniem sposobów korzystania ze zbiorów w czytelni i ich wypożyczenia,
- 3.3. udzieleniem pomocy informacyjnej i merytorycznej korzystającym ze zbiorów,
- 3.4. organizowaniem okolicznościowych wystaw, prelekcji, spotkań z pisarzami i twórcami,
- 3.5. prowadzeniem przysposobienia czytelniczo-informacyjnego.
4. Nauczyciel bibliotekarz jest odpowiedzialny za stan i bezpieczeństwo zbiorów znajdujących się w bibliotece szkolnej.
5. Z biblioteki szkolnej mogą korzystać: uczniowie, nauczyciele i inni pracownicy szkoły, a także rodzice uczniów i inne osoby, pod warunkiem przestrzegania regulaminu biblioteki.
6. Biblioteka jest czynna w czasie zajęć szkolnych i podczas wszystkich przerw śródlekcyjnych.
  - 6.1. Czas pracy biblioteki określa odrębny regulamin.

§ 20

1. Do realizacji celów statutowych szkoła posiada odpowiednie pomieszczenia.

Rozdział V

Nauczyciele i inni pracownicy szkoły

§ 21

1. W Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 zatrudnia się, posiadających wymagane kwalifikacje, nauczycieli do nauczania określonych przedmiotów oraz pracowników administracyjnych i pracowników obsługi.
2. Zasady zatrudniania nauczycieli i innych pracowników, o których mowa w ust.1 określają odrębne przepisy.

§ 22

1. Nauczyciel prowadzi pracę dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą oraz jest odpowiedzialny za jakość i wyniki tej pracy, a także bezpieczeństwo powierzonych jego opiece uczniów.
2. Nauczyciel w szczególności:
  - 2.1. realizuje program kształcenia, wychowania i opieki w powierzonych w arkuszu organizacji szkoły przedmiotach, klasach i zespołach, osiągając w stopniu optymalnym cele szkoły ustalone w programach i planie pracy szkoły,

- 2.2. wzbogaca własny warsztat pracy przedmiotowej i wychowawczej, a także wnioskuje w tej kwestii do dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 i Rady Pedagogicznej,
  - 2.3. wspiera swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania,
  - 2.4. udziela uczniom niezbędnej pomocy w przezwyciężaniu ich niepowodzeń szkolnych,
  - 2.5. sprawiedliwie ocenia i równo traktuje wszystkich uczniów,
  - 2.6. informuje rodziców, wychowawcę oddziału oraz dyrektora i Radę Pedagogiczną o wynikach dydaktyczno-wychowawczych swoich uczniów,
  - 2.7. bierze udział w różnych formach doskonalenia zawodowego organizowanych w szkole lub przez instytucje wspomagające szkołę,
  - 2.8. prowadzi właściwie dokumentację pedagogiczną przedmiotu, koła zainteresowań oraz wychowawczą,
  - 2.9. zobowiązany jest natychmiast reagować na wszelkie dostrzeżone sytuacje lub zachowania uczniów stanowiące zagrożenie bezpieczeństwa uczniów,
  - 2.10. zobowiązany jest zwrócić uwagę na osoby postronne przebywające na terenie szkoły, w razie potrzeby zwrócić się o podanie celu pobytu na terenie szkoły, zawiadomić pracownika obsługi szkoły o fakcie przebywania osób postronnych,
  - 2.11. powinien niezwłocznie zawiadomić dyrektora szkoły o wszelkich dostrzeżonych zdarzeniach, noszących znamiona przestępstwa lub stanowiących zagrożenie dla zdrowia lub życia uczniów.
3. Nauczyciel decyduje w sprawie doboru metod, form organizacyjnych i środków dydaktycznych w ramach nauczanego przedmiotu.
  4. Nauczyciel wybiera program nauczania oraz podręcznik spośród programów i podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego i znajdujących się w szkolnym zestawie.
  5. Nauczyciel ma prawo do opracowania własnego programu nauczania, który przedstawia Radzie Pedagogicznej.
  6. Nauczyciel prowadzący koło zainteresowań decyduje o treści jego programu, uwzględniając potrzeby i zainteresowania uczniów.
  7. Nauczyciel decyduje o ocenie semestralnej i rocznej oraz ma prawo wnioskować w sprawie nagród i wyróżnień, a także kar regulaminowych dla swoich uczniów.
  8. Nauczyciel odpowiada służbowo przed dyrektorem Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 za:
    - 8.1. poziom wyników dydaktyczno-wychowawczych, osiągniętych w ramach swojego przedmiotu oraz w oddziałach i zespołach, stosownie do realizowanego programu, podstaw programowych i warunków w jakich działał,
    - 8.2. stan warsztatu pracy, sprzętów i urządzeń oraz środków dydaktycznych mu przydzielonych,

- 8.3. tragiczne skutki wynikłe w braku odpowiedniego nadzoru nad bezpieczeństwem powierzonych mu uczniów na zajęciach szkolnych, pozaszkolnych oraz w czasie przydzielonych dyżurów,
  - 8.4. nieprzestrzeganie procedur postępowania po zaistnieniu wypadku lub pożaru,
  - 8.5. zniszczenie lub stratę przydzielonych mu elementów majątku szkoły.
9. Nauczyciele danego przedmiotu lub nauczyciele grupy przedmiotów pokrewnych tworzą zespół przedmiotowy.
  10. Pracą zespołu przedmiotowego kieruje powołany przez dyrektora szkoły przewodniczący zespołu.
  11. Cele i zadania zespołu przedmiotowego obejmują:
    - 11.1. zorganizowanie współpracy nauczycieli dla uzgodnienia sposobu realizacji programów nauczania, ich wyboru oraz korelowanie treści nauczania przedmiotów pokrewnych,
    - 11.2. opracowanie szczegółowych kryteriów oceniania uczniów oraz sposobu pomiaru dydaktycznego,
    - 11.3. organizowanie wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli oraz doradztwa metodycznego dla początkujących nauczycieli,
    - 11.4. współdziałanie w organizowaniu pracowni i laboratoriów przedmiotowych, a także uzupełnianiu ich wyposażenia,
    - 11.5. opiniowanie przygotowanych w szkole autorskich, innowacyjnych i eksperymentalnych programów nauczania.
  12. Nauczyciele prowadzący zajęcia w danym oddziale tworzą zespół, którego zadaniem jest w szczególności ustalenie dla danego oddziału zestawu programów nauczania z zakresu kształcenia ogólnego, uwzględniającego także programy nauczania przedmiotów, o których mowa w § 3 punkt 6.1
  13. W miarę potrzeb w szkole tworzone są zespoły zadaniowe celem wykonania określonych zadań związanych z pracą szkoły, jak np. komisja rekrutacyjna, komisja egzaminacyjna i inne.

§ 23

1. Zadaniem wychowawcy jest sprawowanie opieki wychowawczej nad uczniami, a w szczególności:
  - 1.1. tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowanie do życia w rodzinie i społeczeństwie,
  - 1.2. inspirowanie i wspomaganie działań zespołowych uczniów,
  - 1.3. podejmowanie działań umożliwiających rozwiązywanie konfliktów w oddziale oraz pomiędzy uczniami i innymi członkami społeczności szkolnej.
2. Wychowawca w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 w szczególności:
  - 2.1. otacza indywidualną opieką każdego wychowanka,
  - 2.2. planuje i organizuje wspólnie z uczniami i ich rodzicami:

- 2.2.1. różne formy życia zespołowego, służące rozwojowi jednostki i integrujące zespół uczniowski,
- 2.2.2. ustala treści i formy zajęć tematycznych na godzinach do dyspozycji wychowawcy,
- 2.3. współdziała z nauczycielami uczącymi w jego oddziale, uzgadniając i koordynując ich działania wychowawcze wobec uczniów, a także wobec tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka,
- 2.4. utrzymuje kontakt z rodzicami uczniów w celu:
  - 2.4.1. poznania i ustalenia potrzeb opiekuńczo-wychowawczych ich dzieci,
  - 2.4.2. włączania rodziców w sprawy życia klasy i szkoły oraz otrzymywania od nich pomocy w swoich działaniach,
- 2.5. współpracuje ze specjalistami w celu rozpoznawania potrzeb, trudności - także tych zdrowotnych - oraz zainteresowań i szczególnych uzdolnień uczniów,
- 2.6. prawidłowo prowadzi dokumentację oddziału i każdego ucznia (dziennik, arkusze ocen, świadectwa szkolne).
3. Wychowawca, w celu zapewnienia stałych kontaktów z rodzicami, organizuje zebrania rodziców uczniów danego oddziału (wg harmonogramu).
4. Wychowawca ma prawo korzystać w swej pracy z pomocy merytorycznej i metodycznej pedagoga szkolnego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i innych instytucji oświatowych.
5. Wychowawca spełnia swoje zadania poprzez:
  - 5.1. prowadzenie rozmów zarówno z grupą oddziałową, jak i indywidualnie z poszczególnymi wychowankami, w celu poznania ich potrzeb intelektualnych oraz wychowawczych,
  - 5.2. dążenie do poznania warunków życia i nauki wychowanków w celu znalezienia przyczyn niepowodzeń szkolnych,
  - 5.3. inspirowanie i organizowanie wycieczek oddziałowych, spotkań uczniów klasy na płaszczyźnie pozalekcyjnej i pozaszkolnej,
  - 5.4. ustalanie treści i form zajęć na godzinach do dyspozycji wychowawcy zgodnie z aktualnymi potrzebami poznawczymi i wychowawczymi uczniów danej klasy,
  - 5.5. organizowanie spotkań z rodzicami - zarówno ogólnych jak i indywidualnych, przeprowadzanych w zależności od aktualnych potrzeb i wymagań (zebrania organizowane wg harmonogramu oraz konsultacje indywidualne),
  - 5.6. inspirowanie i wspomaganie działań wychowanków, które związane są z życiem szkoły i oddziału (chór szkolny, rozgrywki sportowe, olimpiady i konkursy, imprezy szkolne i klasowe, działalność samorządowa, itd.),
  - 5.7. ściśle współpracę z nauczycielami uczącymi w jego klasie,
  - 5.8. inne działania wynikające z aktualnych warunków, potrzeb i okoliczności.
6. Nauczyciele wychowawcy, zwłaszcza początkujący, mają prawo oczekiwać od dyrektora szkoły wszelkiej pomocy w zakresie ułatwienia im kontaktów z instytucjami oświatowymi i naukowymi (WOM, uczelnie wyższe, wizytatorzy Kuratorium Oświaty) świadczącymi pomoc merytoryczną i metodyczną.

7. W szkole funkcjonuje zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi pedagog jako przewodniczący oraz wychowawcy i nauczyciele uczący w poszczególnych oddziałach.
8. Do zadań zespołu wychowawczego należy:
  - 8.1. rozwiązywanie bieżących problemów ucznia lub klasy,
  - 8.2. uzgadnianie sposobów postępowania celem rozstrzygnięcia problemu,
  - 8.3. opracowanie programów profilaktycznych,
  - 8.4. organizowanie spotkań z rodzicami uczniów z problemami,
  - 8.5. współpraca z wszystkimi nauczycielami celem pomocy uczniom z trudnościami dydaktycznymi, wychowawczymi i zagrożonymi patologią,Zespół wychowawczy ma prawo do kierowania uczniów do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz wnioskowania do dyrektora szkoły lub Rady Pedagogicznej w sprawach pedagogicznych i opiekuńczych.

§ 24

1. W szkole zatrudniony jest pedagog.
2. Do zadań pedagoga należy w szczególności:
  - 2.1. rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowanie przyczyn niepowodzeń szkolnych,
  - 2.2. określanie form i sposobów udzielania uczniom, w tym uczniom z wybitnymi uzdolnieniami, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb,
  - 2.3. organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno- pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
  - 2.4. podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki, o których mowa w odrębnych przepisach w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli,
  - 2.5. wspieranie działań wychowawczych i opiekuńczych nauczycieli, wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki, o których mowa w odrębnych przepisach,
  - 2.6. planowanie i koordynowanie zadań realizowanych przez szkołę na rzecz uczniów, rodziców i nauczycieli w zakresie wyboru przez uczniów kierunku kształcenia i zawodu, w przypadku gdy w szkole nie jest zatrudniony doradca zawodowy,
  - 2.7. działanie na rzecz zorganizowania opieki i pomocy materialnej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej,
  - 2.8. prowadzenie wymaganej przepisami dokumentacji.
3. W szkole może być zatrudniony psycholog.
4. Do zadań psychologa należy w szczególności:
  - 4.1. prowadzenie badań i działań diagnostycznych dotyczących uczniów w tym diagnozowanie potencjalnych możliwości oraz wspieranie mocnych stron ucznia,
  - 4.2. diagnozowanie sytuacji wychowawczych w celu wspierania rozwoju ucznia, określenia odpowiednich form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym działań

profilaktycznych, mediacyjnych i interwencyjnych wobec uczniów, rodziców i nauczycieli,

- 4.3. organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4.4. zapewnienie uczniom doradztwa w zakresie wyboru kierunku kształcenia i zawodu;
- 4.5. minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom, zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym ucznia,
- 4.6. wspieranie wychowawców klas oraz zespołów wychowawczych i innych zespołów problemowych w działaniach wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki, o których mowa w odrębnych przepisach,
- 4.7. prowadzenie wymaganej przepisami dokumentacji.

§ 25

1. Zadaniem pracowników administracji i obsługi jest zapewnienie sprawnego działania Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu, utrzymanie obiektu i jego otoczenia w ładzie i czystości oraz bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.
2. Szczegółowy zakres obowiązków ustala dyrektor.

Rozdział VI

Uczniowie szkoły

§ 26

1. Rekrutacja uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 odbywa się zgodnie z przepisami MEN, a do Liceum Plastycznego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki.
2. Kandydaci do szkół wchodzących w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 składają w określonym czasie niezbędne dokumenty zgodnie z postanowieniem Śląskiego Kuratora Oświaty w Katowicach.
3. Kwalifikacja kandydatów do Liceum Plastycznego odbywa się na podstawie egzaminu wstępnego.
4. Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 powołuje Komisję Rekrutacyjną, która ustala listę przyjętych.
5. Do Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych przeprowadza się egzaminy wstępne lub rozmowę kwalifikacyjną w przypadku większej liczby chętnych większej niż ilość miejsc.
6. Po przeprowadzeniu egzaminów pisemnych oraz egzaminów poprawkowych ustala się listę przyjętych uczniów.
7. Decyzją dyrektora do klas językowych przeprowadza się test predyspozycji językowych w terminie ustalonym przez MEN.

8. Do I Liceum Ogólnokształcącego uczęszczają uczniowie po ukończeniu gimnazjum, nie dłużej niż do 21 roku życia.
9. O przyjęcie do Liceum Plastycznego mogą się ubiegać absolwenci gimnazjum, którzy nie ukończyli 17 roku życia.
10. Do Liceum dla Dorosłych uczęszczają uczniowie po ukończeniu gimnazjum lub szkoły podstawowej od 18 roku życia, w określonych w rozporządzeniu MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ w sprawie przypadków, w jakich do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16 albo 15 lat, oraz przypadków, w jakich osoba, która ukończyła gimnazjum, może spełniać obowiązek nauki przez uczęszczanie na kwalifikacyjny kurs zawodowy przypadkach od ukończenia 15 roku życia.
11. Do Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi uczęszczają absolwenci szkoły podstawowej.
  - 11.1. Decyzją dyrektora kandydaci mogą pisać test predyspozycji językowych w terminie wyznaczonym przez MEN.
12. Warunki przechodzenia do ZSO nr 1 ucznia z innego typu publicznej szkoły określa rozporządzenie MEN.

§ 27

1. Uczniowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 mają prawo do:
  - 1.1. właściwie zorganizowanego procesu kształcenia, zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej, wolności poszukiwań intelektualnych i poszerzania horyzontów wiedzy, wyrażania opinii i wątpliwości prowadząc polemikę z nauczycielami i autorami podręczników - zgodnie z zasadami kultury prowadzenia dyskusji,
  - 1.2. poszanowania godności własnej i dyskrecji w sprawach osobistych, korespondencji, przyjaźni, uczuć,
  - 1.3. życzliwego i podmiotowego traktowania w procesie dydaktyczno - wychowawczym,
  - 1.4. swobody wyrażania myśli i przekonań, w szczególności dotyczących życia szkoły, a także światopoglądowych i religijnych - jeśli nie naruszają dobra innych osób.
  - 1.5. dokonania wyboru profilu, kół zainteresowań i innych form zajęć pozalekcyjnych organizowanych w szkole,
  - 1.6. korzystania z biblioteki, boisk, sal sportowych, pracowni przedmiotowych, zgodnie z harmonogramem zajęć pozalekcyjnych oraz możliwościami szkoły,
  - 1.7. zgłaszania nauczycielom problemów budzących ich szczególne zainteresowanie, prosząc o wyjaśnienie oraz pomoc w ich rozwiązaniu,
  - 1.8. uzyskania dodatkowej pomocy i oceny postępów w nauce, w terminach ustalonych z nauczycielami, zwłaszcza jeśli mają trudności z opanowaniem materiału,
  - 1.9. informacji na temat oceny otrzymanej na danej lekcji,
  - 1.10. odwołania się od oceny niedostatecznej wg zasad określonych w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania, zwanym dalej WSO,
  - 1.11. odwołania się od oceny niedostatecznej, jeśli na tej samej lekcji otrzymał ich więcej niż jedna, zgodnie z WSO,

- 1.12. informacji o sprawdzianach pisemnych i powtórkach ustnych, obejmujących materiał powyżej 3 ostatnich lekcji z tygodniowym wyprzedzeniem,
  - 1.13. korzystania z przerw międzylekcyjnych,
  - 1.14. zwolnienia na okres ferii i świąt (nie dotyczy niedzieli) od zadań domowych,
  - 1.15. korzystania zgodnie z przyjętymi kryteriami ze wszystkich form pomocy materialnej i świadczeń socjalnych, jakimi dysponuje szkoła,
  - 1.16. organizowania zgodnie z własnymi potrzebami i inicjatywami zajęć kulturalnych oświatowych, sportowych i rozrywkowych za zgodą dyrektora szkoły i pod opieką nauczyciela,
  - 1.17. uczestniczenia w wielodniowych wycieczkach klasowych na zasadach określonych odrębnymi przepisami,
  - 1.18. uczestniczenia w dyskotekach, wieczorkach oddziałowych, itp. organizowanych w szkole,
  - 1.19. aktywnego uczestniczenia w imprezach zorganizowanych przez Samorząd Uczniowski i wychowawców oddziałów,
  - 1.20. zgłoszenia się ze swoimi problemami do wychowawców, dyrekcji, Samorządu Uczniowskiego, organizacji młodzieżowych działających na terenie szkoły,
  - 1.21. korzystania z poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i zawodowego,
  - 1.22. bycia nieprzygotowanym do lekcji w pierwszym dniu po co najmniej tygodniowej usprawiedliwionej absencji,
  - 1.23. zgłaszania prośby o egzamin klasyfikacyjny lub poprawkowy na warunkach określonych odrębnymi przepisami,
  - 1.24. korzystania z zapisów w Konwencji o Prawach Dziecka,
  - 1.25. do indywidualnego toku nauczania po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną lub realizacji indywidualnego programu nauczania.
2. Uczniowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 mają obowiązek przestrzegać postanowień statutu, a w szczególności:
    - 2.1. systematycznie pracować nad poszerzaniem swojej wiedzy i umiejętności,
    - 2.2. dbać o honor szkoły, godnie ją reprezentować oraz znać, szanować i wzbogacać jej dobre tradycje,
    - 2.3. odnosić się z szacunkiem do nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz wypełniać ich służbowe polecenia,
    - 2.4. systematycznie uczęszczać na zajęcia szkolne i przestrzegać czasu trwania zajęć; mimo spóźnienia na zajęcia, uczeń zobowiązany jest do przybycia do sali, w której odbywają się zajęcia,
    - 2.5. przedstawiać wychowawcy usprawiedliwienie za każdą nieobecną godzinę lekcyjną najpóźniej do 3 dni po przyjściu do szkoły,
    - 2.6. w czasie zajęć lekcyjnych uczeń powinien zachowywać należyłą uwagę, nie rozmawiać z innymi w czasie prowadzenia wykładu przez nauczyciela, zabierać głos, gdy zostanie do tego upoważniony przez nauczyciela,
    - 2.7. dbać o higienę, czystość i estetykę wyglądu własnego i szkoły,

- 2.8. dbać o mienie społeczne szkoły, pomagać w utrzymaniu porządku i czystości na jej terenie,
  - 2.9. realizować plan pracy szkoły,
  - 2.10. dbać o kulturę słowa, walczyć z przejawami brutalności i wulgarności,
  - 2.11. przeciwdziałać wszelkim nałogom i patologiom szerzącym się w środowisku uczniowskim,
  - 2.12. inicjować i wykonywać prace użyteczne dla klasy, szkoły i środowiska, być odpowiedzialnym za własne życie, zdrowie, higienę i rozwój.
3. Na terenie szkoły uczniowie zobowiązani są nosić strój estetyczny, stonowany kolorystycznie. Podczas uroczystości szkolnych obowiązuje strój galowy: bluzka/koszula, ciemna spódnica/ciemne spodnie, żakiet/marynarka.
  4. Uczniów obowiązuje zakaz korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych - szczegóły dotyczące zasad korzystania z w/w urządzeń określa zarządzenie dyrektora szkoły.
  5. Uczniom nie wolno propagować postaw i zachowań sprzecznych z planem wychowawczym i profilaktycznym szkoły.

§ 28

1. Dyrektor szkoły wspólnie z Samorządem Uczniowskim przyznaje uczniom nagrody. Wniosek w sprawie przyznania nagród może składać nauczyciel, samorząd klasowy wspólnie z wychowawcą, Radą Rodziców lub Stowarzyszeniem Absolwentów i Przyjaciół I LO.
2. Stosuje się następujący system nagród: pochwałą dyrektora szkoły, nagrodę rzeczową lub dyplom uznania:
  - 2.1. za wzorową i przykładową postawę,
  - 2.2. za zakwalifikowanie się do olimpiady okręgowej lub centralnej,
  - 2.3. za udział w olimpiadzie przedmiotowej,
  - 2.4. za zajęcie notowanego miejsca w sesji naukowej, konkursie, na terenie szkoły i poza nią,
  - 2.5. za 100 % frekwencję w semestrze,
  - 2.6. za osiągnięcia w sporcie na terenie szkoły i poza nią,
  - 2.7. za wzorową ocenę ze sprawowania i bardzo dobre wyniki w nauce,
  - 2.8. za inne zasługi dla szkoły i środowiska.
3. Stosuje się następujący system kar wobec uczniów:
  - 3.1. za nieprzestrzeganie obowiązków, lekceważenie nauki, za naruszanie porządku szkolnego uczeń może być ukarany:
    - 3.1.1. upomnieniem wychowawcy,

- 3.1.2. naganą wychowawcy z powiadomieniem rodziców o nagannym zachowaniu,
- 3.1.3. upomnieniem dyrektora szkoły,
- 3.1.4. naganą dyrektora szkoły z powiadomieniem rodziców o nagannym zachowaniu,
- 3.1.5. zawieszeniem prawa do pełnienia funkcji w samorządzie oraz prawa do prawa do reprezentowania szkoły na zewnątrz w okresie do 6 miesięcy od dnia orzeczenia kary,
- 3.1.6. po uzgodnieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) uczeń może zostać zobowiązany do wykonania, poza godzinami lekcyjnymi, pracy społecznej na rzecz szkoły;
- 3.2. za postępowanie wywierające szkodliwy wpływ na kolegów uczeń może być okresowo lub na stałe przeniesiony do równoległej klasy,
- 3.3. za uporczywe uchylanie się od realizacji obowiązku nauki, szczególnie rażące naruszenie zasad współżycia społecznego, propagowanie postaw sprzecznych z planem wychowawczym szkoły, popełnienie czynu przestępczego, uczestniczenie w wybryku chuligańskim uczeń może być na wniosek dyrektora przeniesiony przez kuratora oświaty do innej szkoły,
- 3.4. uczeń może być skreślony z listy członków społeczności uczniowskiej za
  - 3.4.1. co najmniej 50 % opuszczonych i nieusprawiedliwionych godzin w miesiącu,
  - 3.4.2. szczególnie rażące naruszenie zasad współżycia społecznego,
  - 3.4.3. propagowanie postaw sprzecznych z planem wychowawczym szkoły,
  - 3.4.4. popełnienie czynu przestępczego,
  - 3.4.5. uczestniczenie w wybryku chuligańskim.
4. Kara nie może naruszać nietykalności i godności osobistej ucznia.
5. Wykonanie kary wskazanych w p. 3.1, 3.2, 3.4.5 może zostać zawieszona na okres próbny, jeśli uczeń uzyska poręczenie Samorządu Uczniowskiego lub Rady Pedagogicznej.
6. O wymierzenie kar wskazanych w pkt. 3.1 wnioskować mogą: dyrektor szkoły, nauczyciel, wychowawca, pedagog, pracownicy administracji i obsługi. O zastosowaniu kary 3.1-3.2 decyduje wychowawca po konsultacji z Samorządem Uczniowskim, o zastosowaniu kary 3.3-3.4.5 decyduje dyrektor szkoły.
7. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo odwołać się od nałożonej kary wymienionej w p. 1.1 do dyrektora w ciągu 7 dni.
8. Kary wskazane w p. 3.1-3.1.5. ulegają zatarciu po zakończeniu roku szkolnego, w którym zostały wymierzone.

9. Postępowanie wyjaśniające prowadzi komisja powołana przez dyrektora szkoły w składzie:

- 9.1. wicedyrektor jako przewodniczący,
- 9.2. pedagog szkolny
- 9.3. wychowawca klasy,
- 9.4. 2 nauczycieli szkoły,
- 9.5. przedstawiciel Samorządu Uczniowskiego.

W pracach zespołu może uczestniczyć przedstawiciel Rady Rodziców. Przewodniczący komisji przedstawia ustalenia dyrektorowi. Decyzja dyrektora jest ostateczna.

10. O wymierzenie kar wskazanych w pkt. 3.2. ,3.4 wnioskować mogą: dyrektor szkoły, pedagog, wychowawca.

11. Kary wymienione w pkt. 3.2 i 3.4 opiniowane są przez Radę Pedagogiczną i Samorząd Uczniowski

12. Od decyzji dyrektora o zastosowaniu kar wymienionych w pkt. 3.2 i 3.4 rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo do odwołania się za pośrednictwem dyrektora szkoły w ciągu 7 dni do organu nadzoru pedagogicznego.

13. Od decyzji kuratora o zastosowaniu kary wymienionej w pkt. 3.3 rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo odwołać się za pośrednictwem kuratora do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania

Rozdział VII

Postanowienia końcowe

§ 29

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 używa pieczęci urzędowej zgodnie z odrębnymi przepisami: duża okrągła pieczęć z godłem państwa i z napisem w otoku:
Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu.
2. Tablice i stemple I Liceum Ogólnokształcącego, Liceum Plastycznego, Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi i Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych mają u góry nazwę Zespołu, a u dołu nazwę danej szkoły.
3. Na świadectwach szkolnych i innych dokumentach wydawanych przez I Liceum Ogólnokształcące, Liceum Plastycznego ,Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi i Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych podaje się nazwę danej szkoły.

§ 30

1. Szkoła posiada własny sztandar, ceremonial i tablice pamiątkowe.
2. I Liceum Ogólnokształcące wchodzące w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 posiada własny sztandar.
3. Szkoła posiada także ceremonial - uroczystość ślubowania uczniów klas pierwszych oraz rotę ślubowania, która brzmi:

My, uczniowie rozpoczynający naukę w I Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Kasprowicza w Raciborzu, Liceum Plastycznego oraz Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Josepha von Eichendorffa, świadomi swych praw i obowiązków, uroczyście ślubujemy:

- *Szanować i współtworzyć chlubne tradycje naszej szkoły, dbać o jej dobre imię i godnie ją reprezentować – ŚLUBUJEMY*
  - *Uczciwą i rzetelną pracą rozwijać swe umiejętności, wzbogacać wiedzę oraz poszukując prawdziwych wartości, budować swą osobowość – ŚLUBUJEMY*
  - *Aktywnie i twórczo uczestniczyć w życiu społeczności szkolnej, kształtować postawy obywatelskie i patriotyczne – ŚLUBUJEMY.*
4. Na pierwszym piętrze szkoły umieszczone są tablice poświęcone patronom szkół wchodzących w skład ZSO Nr 1: J. von Eichendorffowi, J. Kasprowiczowi i G. Morcinkowi.

§ 31

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu prowadzi i przechowuje dokumentację zgodnie z odrębnymi przepisami.
2. Zasady prowadzenia przez szkołę gospodarki finansowej i materiałowej określają odrębne przepisy.

§ 32

1. Zmiana postanowień niniejszego statutu następuje w trybie wynikającym z przepisów.